

פרק נוסף בסידרה המנתחת את הרכב השיכבה השלטת בכל תחומי החיים - ואת מקורות הכוח שלה

הביטחון מעל לכל

ייבואן הגדול ביותר בישראל. המסוס כפיר, הטנק מרכבת, הטיל גבריאל ופריטים רבים נוספים אמנם מייצרים או מורכבים בארץ, אך מאות סוגי-נשק ואבי-זרי-נשק מייובאים מדי שנה מארצות-הברית ומאירופה - כאשר מערכת-הביטחון היא האחראית לייבוא זה.

● **רבבות חיילי הצבא הסדיר וצבא-הקבע, ומאות אלפי אנשי המילואים** המעניקים לצה"ל 45-30 ימיו מילואים מדי שנה, הופכים את מחליטני מערכת-הביטחון למעסיק הגדול ביותר והחשוב ביותר במדינת-ישראל.

למחליטני המשק והכלכלה, ולמחליטני הפוליטיים, יש עוצמה אדירה, בכל מה שנוגע לקבלת ההכרעות החשובות לחברה הישראלית - אך קיים מיגזר אחד של מחליטנים, שבו נקשרים הכלכלה, הצבא והפוליטיקה ביחד - ובידיו מנגנון שאין שני לעוצמתו.

אלה הם מחליטני מערכת-הביטחון, שבהם עוסק פרק זה, האחרון בחלקה הראשון של הסידרה. ככל המחליטנים האחרים, גם מחליטני מערכת-הביטחון הם גברים, אשכנזים, ותיקים בארץ או ילידיה, והשקפת-העולם שלהם, האינטרסים שהם מייצגים וטיב שיקוליהם אינם שונים מאותם של המחליטנים במיגזרים האחרים.

ואת שלמה פרנקל

ביטחון למעשה, הנמצאים בשליטת מישרדים אחרים, כגון מישרד-הגבול, הנמ"צ באחריות מישרד-הפנים והמיטרה, וכן התזר-חובות על רכש ביטחוני. במחירים של היום, משמעות הדבר היא שמערכת-הביטחון הישראלית אחראית על הוצאתם של כמאה ועשרים מיליארדי לירות בשנה. מבחינה זו מהווה מישרד-הביטחון טחון את העסק הכספי החשוב ביותר במדינת-ישראל, שאודיו רק שנושאת הכנסים הגדולים מתחרים בו בעוצמתם.

● **מסיבות ידועות אין מיספרים מדויקים על היקפה של התעשייה הביטחונית בישראל.** עם זאת, ידוע המתקרב בהיקפו - מבחינת מיספר העובדים והמחזור - לתעשייה האווירית. הי מעסיקה כמה רבבות עובדים. המערכת התעשייתית, הנמצאת בשליטתו או בשותפותו של מישרד-הביטחון, ובכלל זה התעשייה האווירית, מיפעלי תע"ש, רפא"ל ועוד, עשויה להתחרות בעוצמתה בכור ההסדרותית ובמיפעלי-התעשייה של קוני צו-הענק כלל גם יחד.

● **מישרד-הביטחון הוא גם הי**

קאי, מהווה ההוצאה הלאומית לביטחון של ארצות-הברית רק כ-10% מהת"ג של מעצמה זו. גם בכך די, על-פי טענתו של מילס, כדי להקנות לשליטי "התשלובת" עמדה מכרעת בשילטון האמריקאי, באור תה תקופה שאליה מתייחס מחקר.

דעומת המתרחש בישראל (בא"י רח וחסר, כמוכון) בתחום ההוצאה לביטחון נראה עניין "התשלובת" האמריקאית כמישחקי-קלדים.

מישרד-הביטחון הישראלי וצמרת צה"ל הם מוקד של עוצמה פוליטית, כלכלית וחברתית שאין דומה להם בעולם - מלבד, אולי, בכמה דיקטטורות צבאיות בדרום אמריקה ומרכזה.

יצרו, ייבואן,

מעסיק ושליט

ה **הוצאה לביטחון בישראל מגיעה כיום ל-50%-40% מהתוצר הלאומי** - פי ארבעה, או פי חמישה יותר מאשר בארצות-הברית האדירה. מתוך כך נגזרים צאים כ-30% בשליטתם הישירה של מישרד-הביטחון וצה"ל (יותר - תקציבי-

ה **סוציולוג האמריקאי המנוח רייט מילס היה אחד מאותם אנשי-האקדמיה הסבורים כי המדע שבו הם עוסקים מחייב אותם לחשוף את המציאות החברתית הפורי ליטית - ולא לטשטשה; לשבור מיתרי-סים - ולא דווקא להקנות למיתוסים הללו, ב"סוס" מדעי.**

סוציולוגים מסוג זה אינם בגדר חזיון נפרץ בארצות-הברית, והרבה פחות מכך בארצנו שלנו. דרכם של אנשי-מדע מסוג זה רצופה חתחתים: עמיתיהם, שאינם מסוגלים לשכוח מי משלם את משכורתם, מי מממן את מחקרם, ומי מפקח על קידומם, מוכים אותם בקיתונות של בוז ומנסים להיפטר מהם בכל אמצעי. אך אותם בודדים, כמו רייט-מילס, המצליח חיים להתמיד, תורמים תרומה שאין ערוך לחשיבותה להבנת חברתם.

היה זה רייט-מילס שטבע את המושג "התשלובת התעשייתית-צבאית". רייט-מילס תיאר את התפתחות הפוליטיקה והחברה האמריקאית במושגים של התמודדות-כוח בין שלוש עליות - התעשייתית, הפורי ליטית והצבאית. טענתו הייתה כי בעת מילחמת-העולם השנייה יצרו העלית ה-צבאית והעלית התעשייתית בארצות-הברית שותפות ביניהם, הכריעו את העלית הפוליטית, וכפי שהודה מאוחר יותר הי נשיא דוויט אייזנהאואר, יש לברית זאת - התשלובת התעשייתית-צבאית, "חלק מ-ריע בעיצוב המדיניות האמריקאית" גם בשנים שלאחר מילחמת העולם.

רייט-מילס מבסס את טעונו על העלייה העצומה בתקציבי-הביטחון של ארצות-הברית, שהחלו בולעים חלק גדול והולך מן התקציב הלאומי ומן התוצר הלאומי. אחרי מילחמת-העולם השנייה החל תקציב-הביטחון האמריקאי מהווה כ-50%-40% מן התקציב הלאומי, אך כיוון שהתקציב הלאומי האמריקאי מהווה רק כ-30%-25% מן התוצר הלאומי האמרי-

בני המישפחות

הטובות

● **כדי מערכת-הענק הזאת יש למעשה שני אנשים בלבד, הנבחרים לתפקידיהם על-ידי המערכת הי דמוקרטית-פרלמנטרית.** אלה הם שרי-הביטחון וסגנו. כל שאר מחליטני הביטחון והצבא מתמנים לתפקידיהם בדרכים שונות (ולעתים גם משונות). למעשה אין שום פיקוח ממשי של העם בישראל, באמני צעות נציגיו בכנסת או בממשלה, על טיבם וכישוריהם, על טיב החלטותיהם ושי-

צור עסקים

דסקוב ממונה על קבילות

דיין (בוויאמי-נאם) פוליטיקה